

Antecedents

El marc de Bolonya va generar un procés de definició d'una nova arquitectura de les titulacions que va anar acompanyada d'un nou mapa de títols a la UAB. Aquell procés va fer desaparèixer les diplomatures de 3 anys i va configurar una oferta de graus i màsters mesurats en crèdits europeus (ECTS). Seguint les directrius del *RD 1393/2007 que establece la ordenación de las enseñanzas universitarias oficiales*, l'arquitectura d'aquestes titulacions va ser la mateixa a tot l'Estat espanyol: graus de 240 ECTS (4 anys) i màsters de 60-90-120 ECTS (1, 1'5 o 2 anys).

L'any 2015 el govern de l'Estat va introduir una modificació substantiva en aquestes directrius. Es va publicar el *RD 43/2015 (2/2/2015) que modifica el RD 1393/2007 que establece la ordenación de las enseñanzas universitarias oficiales*. Aquest canvi, segons es deia al text del RD, promovia la internacionalització dels nostres estudis tot homogeneïtzant la durada dels estudis universitaris de Grau i Màster a Espanya amb la durada d'aquests estudis als països del nostre entorn. La principal novetat era la d'afegir una possibilitat més en l'arquitectura de titulacions: els graus de 180 ECTS (3 anys).

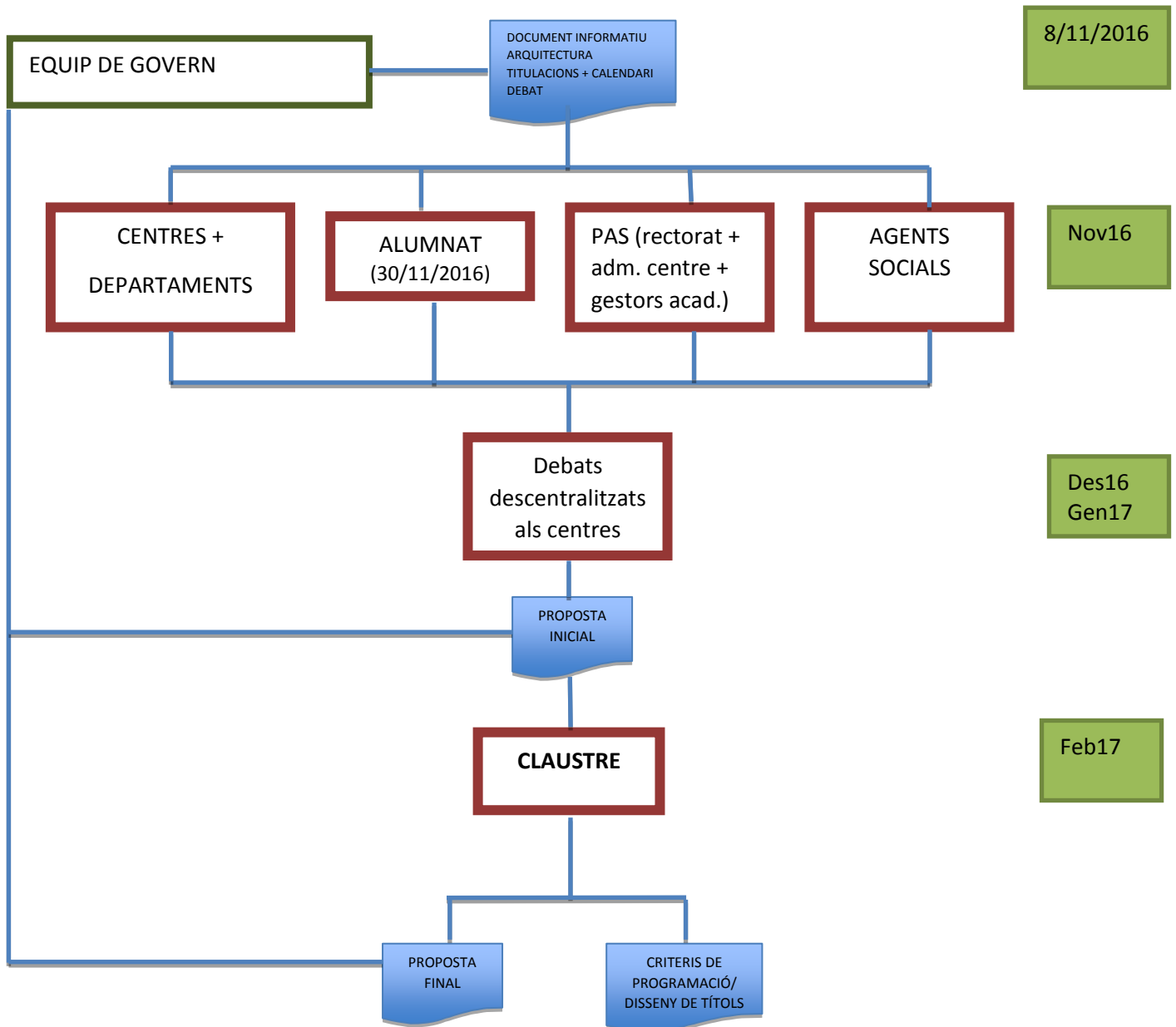
En aquests moments és necessària una nova revisió de l'arquitectura i del nostre mapa de titulacions, actualitzant-lo d'acord amb els objectius de la UAB i dels seus centres, per tal d'afavorir la internacionalització dels estudis i adaptar-los als del seu entorn. Tot això obliga a pensar, en el context de l'actual marc normatiu, l'arquitectura de les titulacions (4+1, 3+1+1, 3+2) i, posteriorment, el mapa de titulacions i el disseny dels títols.

El disseny de l'oferta formativa de la UAB ha de contemplar necessàriament tres processos:

1. Definir l'arquitectura de les titulacions, la qual cosa implica decidir quina serà la durada dels graus i dels màsters i com s'articularà una fase de la formació i l'altra.
2. Definir l'oferta de títols de grau de la UAB a partir de criteris que han de combinar l'anàlisi de l'oferta en una perspectiva nacional i internacional, les necessitats de l'entorn, l'ocupabilitat dels egresats i els criteris de l'acadèmia.
3. Dissenyar els nous graus d'acord amb els criteris de programació acadèmica de la UAB.

Per tal d'encetar aquest procés (definir l'arquitectura, configurar el mapa de titulacions i procedir al disseny de la nova oferta), calen processos de participació que incorporin la visió de tots els col·lectius implicats (PDI, PAS, alumnat i agents socials). Aquest document recull la proposta inicial del procés de debat a la UAB que pretén escoltar totes les veus i sensibilitats, facilitant tota la informació rellevant que cal tenir en compte, i, alhora, concretar el conjunt de decisions que ha de portar-nos al disseny de la nova oferta formativa de la nostra universitat.

Proposta de procés de debat

A continuació s'ofereix la informació rellevant que s'ha de tenir en compte per tal de debatre i prendre les decisions adients sistematitzada de la següent manera:

- 1) L'estat de la qüestió a Espanya i a Catalunya.
- 2) Internacionalització: l'arquitectura de titulacions als països del nostre entorn (EEES).
- 3) Ocupabilitat: reconeixement de títols en el MECES, equivalències amb l'EQF i conseqüències professionals.
- 4) Constreyniments en el disseny dels nous títols.
- 5) Proposta eixos del debat.

1. L'estat de la qüestió a Espanya i a Catalunya

a) Espanya

Poc després de la publicació del RD 43/2015 que flexibilitzava la durada dels graus, la CRUE va encarregar un informe a la CASUE (comissió acadèmica de la CRUE) que desaconsellava l'aplicació immediata del nou RD mentre encara s'estaven avaluant els títols adaptats al marc de l'EEES implantats al 2009-2010 i va pactar una moratòria. Fins al 2017-2018 no es faria la conversió dels actuals títols i només s'acceptaria la nova estructura de 180 ECTS en les propostes de grau emergents (noves, no conversions). A cada reunió de la CRUE des de llavors, quan s'han presentat propostes de graus de 180 ECTS, només s'han aprovat les que complien aquest requisits: propostes noves que no col·lisionessin amb graus de 240 ECTS ja existents al sistema universitari espanyol.

Recentment, davant les pressions de les universitats, el MECyD s'ha compromès a dictar una Ordre Ministerial que permeti el desplegament del RD 43/2015. Al Consejo de Universidades s'han establert tres comissions per estudiar aquest desplegament: una comissió per a Ciències de la Salut, una altra per a Enginyeries i una altra macro-comissió per a la resta de branques de coneixement (Ciències, Biociències, Ciències Socials, Arts i Humanitats). Aquesta darrera és la que té la missió més complicada: ha d'establir un llistat amb les titulacions de grau que s'han de quedar forçosament a 240 ECTS, en el benentès que només les titulacions que quedin fora d'aquest llistat podran optar entre 180 i 240 ECTS. La informació que s'ha donat a la darrera reunió de la CRUE és que el propòsit és deixar a 240 ECTS tots els títols de grau del catàleg pre-Bolonya. Som a l'espera de la publicació d'aquesta OM.

b) Catalunya

A Catalunya el tema de l'arquitectura de titulacions s'ha barrejat amb la qüestió de les taxes. Les taxes universitàries a Catalunya són molt més elevades que a la resta de CCAA de l'Estat espanyol i les de màster gairebé dupliquen les de grau. El preu mig dels crèdits de Grau a Catalunya és de 33,52 €, la qual cosa fa que cada curs acadèmic tingui un cost mitjà de 2.011 €, mentre que a Galícia el preu del crèdit se situa en 11,89 € i, per tant, el cost mitjà d'un curs acadèmic és de 713 €, una diferència del 282%. Tanmateix, si ens fixem en el cost màxim, trobem que el diferencial entre Catalunya i Andalusia puja fins al 313%. En el cas dels Màsters, igualment Catalunya té els preus més alts, amb un import mitjà de 65,87 €, i un total per curs de 3.952 €, mentre que a Galícia se situa en 26,49 € el crèdit i 1.589 € el curs, la qual cosa suposa un diferencial del 249%. Aquesta circumstància és la que està a la base de la mobilització estudiantil contra el 3+2 a Catalunya: devaluació dels graus → obligatorietat de cursar el màster per tal de completar la formació universitària. No tothom s'ho pot permetre.

Pel que fa a la qüestió de les taxes universitàries, sembla ser que en la conjuntura actual s'admet que els 4 primers cursos d'estudis universitaris de grau/màster tindran el mateix cost, la qual cosa apuntaria a una estructura de 3+1+1, però no queda clar què passaria amb uns estudis de grau de 3 anys més màster de 2 anys. Les declaracions públiques dels nostres responsables d'universitats van sempre en aquest sentit. Ara bé, el que no hi ha és un document escrit amb aquest compromís i el darrer decret de preus que es va aprovar no conté cap modificació substancial en relació amb l'anterior.

El propassat mes d'abril (24/4/2016) el Parlament de Catalunya va aprovar una moció, presentada per la CUP, que endarreriria l'aplicació del 3+2 fins que no s'hagi produït un debat en profunditat a les universitats catalanes, tot assenyalant setembre de 2016 com a punt d'inici d'aquest debat en el qual hauran d'intervenir tots els agents implicats (estudiants, professors, PAS). Entre els punts de la moció que es van aprovar destaquen els següents:

"Garantir la moratòria en l'aplicació del RD 43/2015, en la línia acordada pel CIC, de manera que durant aquesta legislatura no es creïn nous graus de 180 crèdits ECTS en substitució dels graus de 240 crèdits ECTS ja existents i se salvaguardin els ensenyaments acadèmics universitaris existents."

"Considerant que graus i màsters són dues etapes de la carrera universitària, avançar per tal que *durant la present legislatura* les condicions d'accés a graus i màsters (preus, taxes, beques, coeficient d'ECTS), siguin totalment equiparades a les condicions actuals dels graus, en el cas dels ensenyaments públics."

"Garantir que el sistema públic doni continuïtat als estudis públics de grau amb l'oferta d'un màster públic, sense excepció".

Malgrat la moció del Parlament, aquest curs s'han programat 3 graus de 180 ECTS a les universitats catalanes: Global Studies (UPF), Disseny i Creació Digital (UOC) i Bachelor's Degree in Bioinformatics (UPF + UB + UPC). Pel que fa al curs 2017-2018, les universitats catalanes ja han començat a fer propostes de graus de 180 ECTS, la majoria títols emergents encara que molt relacionats amb graus anteriors de 240 ECTS. Aquest és el llistat de les propostes de graus de 180 ECTS que es van presentar a la CPOA del 14/7/16:

Universitat	Denominació grau	Tipus
UAB	Grau en Gestió intel·ligent i sostenible de les xarxes urbanes ¹	Emergent
UB	Grau en Cinema i mitjans audiovisuals	Transformació
	Grau en Conservació-restauració de béns culturals	Transformació
	Grau en Empresa internacional / International Business	Transformació
UOC	Ciències de la salut	Emergent
	Relacions internacionals i ciència política	Emergent
UPC	Disseny, animació i art digital	Emergent
	Paisatgisme	Transformació
	Enginyeria de fonaments de la telecomunicació	Complementari
UPF	Urban Sciences (emergent)	Emergent

¹ Aquesta proposta de grau de 180 ECTS per al 2017-2018 va ser retirada amb posterioritat.

Universitat	Denominació grau	Tipus
URV	Tecnologia en bioprocessos i aliments (complementari)	Complementari
URL	Animation and visual effects	Transformació
	Disseny i innovació de negocis digitals /Digital business design and Innovation	Emergent
	Gestió, disseny i tecnologia del paisatge	Emergent
	Tecnologies en informàtica	Emergent
	Tecnologies multimèdia	Emergent
UVIC-UCC	Agroecologia i alimentació	Emergent
	Emprenedoria i economia digital	Emergent
UIC	Enginyeria biomèdica: pròtesi i ortesi	Emergent
UAO	Economia i negocis internacionals / Global Business and Economics	Transformació
	International Relations and Political Science / Relacions internacionals i Ciència Política	Transformació

Els criteris específics que ha establert la Direcció General d'Universitats (DGU) per a la programació d'estudis universitaris oficials per al curs 2017-2018 estableixen que les propostes han de: a) garantir l'adquisició de les competències necessàries; b) mantenir denominacions clares; c) respondre als requeriments de la societat i dels estudiants; d) formar-se a partir de l'experiència de cada universitat; e) obtenir el màxim de consens entre la comunitat universitària; f) garantir l'eficiència dels recursos públics. Pel que fa als graus, les propostes que es prioritzaran per al curs 2017-2018 seran: 1) graus emergents de 180 ECTS, 2) graus complementaris de 180 ECTS i 3) graus de 240 ECTS.

Fins ara el punt més difícil d'assolir ha estat el del consens entre la comunitat universitària. A la CPOA del passat 21/9/16 es va presentar aquesta proposta de programació universitària per al curs 2017-2018 i la DGU va demanar a totes les universitats si consideraven que les propostes de graus de 180 ECTS podien tenir incidències en altres graus implantats (o previstos) de 240 ECTS. Fins ara, la DGU està aplicant un criteri restrictiu (com el Consejo de Universidades a l'Estat espanyol), acceptant només propostes de 180 ECTS de graus emergents, noves de trinca, i demanant que hi hagi un consens al SUC abans de la seva aprovació final.

2. Internacionalització: l'arquitectura de titulacions als països del nostre entorn (EEES)

Des de la implantació de l'EEES, la tendència majoritària dels països europeus que participen al pla Bolonya ha estat la d'establir una arquitectura flexible de les titulacions, amb convivència a cada sistema de graus i màsters de diversa durada. Als extrems, amb el 100% (o pràcticament el 100%) dels graus amb durada fixa només hi ha 18 països:

- 8 països amb estructura fixa –o gairebé- de graus de 3 anys (180 ECTS): Bèlgica (100%), França (100%), Islàndia (99%), Itàlia (100%), Liechtenstein (100%), República Txeca (97%), Suècia (99%) i Suïssa (100%).
- 9 països amb estructura fixa –o gairebé- de graus de 4 anys (240 ECTS): Armènia (100%), Azerbaidjan (98%), Xipre (100%), Espanya (100%), Geòrgia (100%), Grècia (100%), Kazakhstan (100%), Rússia (97%), Ucraïna (100%).

Els 31 països restants mantenen una estructura flexible, amb graus de 180, 210 o 240 ECTS. La taula següent recull la durada dels graus en aquests països al 2012 i al 2015.

Percentatge de programes de primer cicle amb càrrega de 180/210/240 ECTS al 2015 (al 2012)

País		Durada dels graus/bachelor			
		180 ECTS	240 ECTS	210 ECTS	Altres
Albània	AL	95	5		
Alemanya	DE	65 (70)	10 (7)	23	2 (0)
Andorra	AD	57 (75)	7 (0)		36 (25)
Armènia	AM		100		
Àustria	AT	80	18 (20)	2(0)	
Azerbaidjan	AZ	0 (20)	98 (80)		2 (0)
Bèlgica	BE	100			
Bòsnia i Hercegovina	BA	35	65 (60)		0 5)
Bulgària	BG	8 (12'5)	92 (87'5)		
Xipre	CY		100		
Croàcia	HR	85	14 (15)		1 (0)
Dinamarca	DK	55 (50)	8 (10)	35 (0)	2 (0)
Eslovàquia	SK	93 (95)	7 (5)		
Eslovènia	SI	92	8		
Espanya	ES		100		
Estònia	EE	71 (ND)	21 (ND)	6 (ND)	2 (ND)
Finlàndia	FI	36 (100)	24 (0)	39 (0)	1 (0)
França	FR	100			
Geòrgia	GE		100		
Grècia	EL		100		
Holanda	NL	45 (40)	55 (45)		0 (15)
Hongria	HU	59 (60)	9 (40)	32 (0)	
Irlanda	IE	51 (50)	49 (50)		
Islàndia	IS	99 (100)	1(0)		
Itàlia	IT	100			
Kazakhstan	KZ		100		
Letònia	LV	30	69 (70)	1	
Liechtenstein	LI	100			
Lituània	LT	42 (50)	47 (50)	11 (0)	
Luxemburg	LU	92 (85)	8 (15)		
Macedònia	MK	20	78		2
Malta	MT	77 (60)	22 (30)		1 (10)

País		Durada dels graus/bachelor			
		180 ECTS	240 ECTS	210 ECTS	Altres
Moldàvia	MD	46 (42)	52		2 (6)
Montenegro	ME	97 (ND)	3 (ND)		ND
Noruega	NO	89 (86)	11 (14)		
Polònia	PL	72	2 (28)	26(0)	
Portugal	PT	87 (85)	11 (15)	2(0)	
Escòcia	UK-SCT	5 (23)	90 (73)		5
Gran Bretanya	UK	43	18		39
República Txeca	CZ	97 (95)	3 (5)		
Romania	RO	59 (60)	37 (33)	2(0)	2 (7)
Rússia	RU	1 (0)	97 (100)		2 (0)
Vaticà	VA	75 (80)	5 (0)		20 (20)
Sèrbia	RS	32 (37)	68 (60)		0 (3)
Suècia	SE	99 (88)	0 (12)	1(0)	
Suïssa	CH	100			
Turquia	TR		100		
Ucraïna	UA		100		

Font: Elaboració pròpia a partir de dades incloses als informes: Comisión Europea/EACEA/Eurydice, 2012. El Espacio Europeo de Educación Superior en 2012: Informe sobre la implantación del Proceso de Bolonia. Luxemburgo: Oficina de Publicaciones de la Unión Europea i Comisión Europea/EACEA/Eurydice, 2015. El Espacio Europeo de Educación Superior en 2015: Informe sobre la implantación del Proceso de Bolonia. Luxemburgo: Oficina de Publicaciones de la Unión Europea. En vermell: diferències de percentatges entre 2012 i 2015 per sobre del 5%.

Les variacions que s'han introduït des de 2012 a 2015 pel que fa a la durada dels graus són escasses, només uns pocs països han modificat substancialment l'oferta de graus de diferent durada. El cas de Finlàndia és prou significatiu: ha passat de programar el 100% de graus de 180 ECTS al 2012 a fer una oferta molt més distribuïda al 2015 (36% de 180 ECTS, 24% de 240 ECTS i 39% de 210 ECTS). En la tendència contrària trobem el cas de Malta, que ha passat de programar un 60% de graus de 180 ECTS al 2012 al 77% de 2015.

El model de 210 crèdits ECTS no està molt estès a l'EEES. Tanmateix, el seu percentatge és significatiu en 5 països: Dinamarca (35%), Finlàndia (39%), Alemanya (22%), Hongria (31%) i Polònia (25%). A la majoria d'aquests països l'estructura de 210 ECTS s'utilitza en els programes de grau de tipus professional, on fins a 30 ECTS estan destinats a pràctiques professionals o en empreses.

Pel que fa a la durada dels màsters, la configuració més estesa al segon cicle és, amb diferència, la de 120 ECTS, present en 43 sistemes d'educació superior. Aquest és l'únic model en Azerbaidjan, França, Geòrgia, Itàlia, Liechtenstein i Luxemburg i s'utilitza en més del 75% dels programes dels altres 22 països. De mitjana, el 65% de tots els programes de segon cicle concorden amb l'estructura de 120 ECTS. La de 60%-75% ECTS s'empra al 16% dels programes i la de 90 ECTS, al 13% dels programes. Al Regne Unit (Anglaterra, Gales i Irlanda del Nord), tot i que no disposem de dades a nivell central, el model més habitual és el de 90 ECTS per als programes acadèmics de màster i el de 180 per als programes acadèmics de Màster en Filosofia (MPhil).

El model de 60-75 ECTS està present en 26 països i és el predominant a Montenegro, Sèrbia i Espanya (una disminució respecte al 2012, que era predominant en 8 sistemes). En 19 sistemes d'educació superior també hi ha programes amb una càrrega de treball diferent als 60-75, 90 o 120 ECTS. Mentre que al primer cicle els programes de caràcter professional solen ser més llargs que els de tipus acadèmic, al segon cicle la tendència és la contrària: els programes professionals tendeixen a ser més breus.

Percentatge de programes de segon cicle amb càrrega de 60-75/90/120 ECTS (2015)

País		Durada dels màsters			
		60-75 ECTS	90 ECTS	120 ECTS	Altres
Albània	AL	2'5	35'5	62	
Alemanya	DE	77	13	5	5
Andorra	AD			58	42
Armènia	AM			97	3
Àustria	AT	5	5	90	
Azerbaidjan	AZ				
Bèlgica (fr)	BEfr	15		75	10
Bèlgica (nl)	BEnl	45		46	9
Bòsnia i Hercegovina	BA	65		35	
Bulgària	BG	52		45	3
Xipre	CY	18	80	1	1
Croàcia	HR	30		69	1
Dinamarca	DK			97	3
Eslovàquia	SK	1		98	1
Eslovènia	SI	5		73	22
Espanya	ES	79	11	10	
Estònia	EE		1	76	23
Finlàndia	FI	5	10	82	3
França	FR			100	
Geòrgia	GE			100	
Grècia	EL				
Holanda	NL	60		25	15
Hongria	HU	5	6	81	8
Irlanda	IE		86	14	
Islàndia	IS	10	15	75	
Itàlia	IT			100	
Kazakhstan	KZ	12	20	68	
Letònia	LV	10	20	69	1
Liechtenstein	LI			100	
Lituània	LT		44	56	
Luxemburg	LU			100	
Macedònia	MK	70	2	20	8
Malta	MT				
Moldàvia	MD		42	55	3
Montenegro	ME	98		2	
Noruega	NO	3	7	76	14
Polònia	PL				
Portugal	PT	1	10	78	11
Escòcia	UK-SCT	12	62	3	23
Gran Bretanya	UK				
República Txeca	CZ		3	94	3
Romania	RO		15	85	
Rússia	RU			92	8
Vaticà	VA			80	20
Sèrbia	RS				
Suècia	SE	20		80	
Suïssa	CH		44	56	
Turquia	TR		10	90	
Ucraïna	UA				

Font: Elaboració pròpia a partir de dades incloses a l'informe: Comisió Europea/EACEA/Eurydice, 2015. El Espacio Europeo de Educación Superior en 2015: Informe sobre la implantación del Proceso de Bolonia. Luxemburgo: Oficina de Publicaciones de la Unión Europea. En vermell: diferències de percentatges entre 2012 i 2015 per sobre del 5%.

3. Ocupabilitat: reconeixement de títols en el MECES, equivalència al EQF i conseqüències professionals

El MECES (Marco Español de Cualificaciones para la Educación Superior) és l'adaptació que ha fet l'Estat espanyol del Marc Europeu de Qualificacions (EQF per les sigles en anglès) que representa un marc comú de referència, un instrument internacionalment reconegut que permet l'anivellament coherent de totes les qualificacions de l'educació superior per a la seva classificació, relació i comparació i que serveix, tanmateix, per facilitar la mobilitat de les persones a l'EEES i al mercat laboral internacional. S'entén per qualificació qualsevol títol, diploma o certificat emès per una institució educativa que acredita haver adquirit un conjunt de resultats d'aprenentatge després d'haver superat satisfactòriament un programa de formació en una institució legalment reconeguda en l'àmbit de l'educació superior.

L'Estat espanyol ha regulat el MECES en dos reials decrets, el *RD 1027/2011 de 15 de julio por el que se establece el Marco Español de Cualificaciones para la Educación Superior* i el *RD 22/2015 de 23 de enero*, que modifica l'anterior. Així és com ha quedat regulat el MECES a la darrera modificació del RD original:

“El Marco Español de Cualificaciones para la Educación Superior se estructura en cuatro niveles con la siguiente denominación para cada uno de ellos:

1. Nivel 1: Técnico Superior.
2. Nivel 2: Grado.
3. Nivel 3: Máster.
4. Nivel 4: Doctor.

Los cuatro niveles del Marco Español de Cualificaciones para la Educación Superior se corresponden con los siguientes niveles del Marco Europeo de Cualificaciones (EQF):

1. El nivel 1 (Técnico Superior) del Marco Español de Cualificaciones para la Educación Superior se corresponde con el nivel 5 del Marco Europeo de Cualificaciones.
2. El nivel 2 (Grado) del Marco Español de Cualificaciones para la Educación Superior se corresponde con el nivel 6 del Marco Europeo de Cualificaciones.
3. El nivel 3 (Máster) del Marco Español de Cualificaciones para la Educación Superior se corresponde con el nivel 7 del Marco Europeo de Cualificaciones.
4. El nivel 4 (Doctor) del Marco Español de Cualificaciones para la Educación Superior se corresponde con el nivel 8 del Marco Europeo de Cualificaciones.»

Aquestes són, doncs, les equivalències que estipula el Reial Decret:

Qualificacions Bolonya	Nivell MECES	Nivell EQF
Tècnic superior	1	5
Grau	2	6
Màster	3	7
Doctor	4	8

Font: Elaboració pròpia a partir del RD 22/2015.

El Ministerio de Educación, Cultura y Deporte ha anat publicant al BOE resolucions oficials de la correspondència de cada títol pre-Bolonya amb el seu nivell MECES, una correspondència que ha quedat establerta de la següent manera:

Qualificacions Bolonya	Qualificacions pre-Bolonya	Nivell MECES	Nivell EQF
Tècnic superior	Tècnic superior	1	5
Grau	Enginyer tècnic Diplomat	2	6
Màster	Llicenciat	3	7
Doctor	Doctor	4	8

Font: Elaboració pròpia a partir de la pàgina web del MECyD. <http://www.mecd.gob.es/servicios-al-ciudadano-mecd/catalogo/educacion/gestion-titulos/estudios-universitarios/titulos-espanoles/202058.html#dp>

Les resolucions de correspondència dels títols amb un determinat nivell del MECES tenen efectes no sols acadèmics, sinó també professionals. D'antuvi, l'Administració Pública té molt ben definits els seus cossos, grups i nivells i la titulació que dona accés als concursos a places del sector públic. Pel que fa a les titulacions universitàries, l'*Estatuto Básico del Empleado Público* (art. 76) estableix que tenen accés al grup A els Graduats, Llicenciats, Enginyers Superiors, Arquitectes i Doctors, i tenen accés al grup B els Enginyers Tècnics, Arquitectes tècnics i Diplomats universitaris. D'altra banda, aquests efectes professionals poden donar-se també al sector privat a través dels convenis col·lectius d'acord amb la normativa sectorial corresponent.

Una dificultat dels graus actuals de 240 ECTS (4 anys) és que al MECES han quedat equiparats al nivell de les antigues diplomatures (3 anys), mentre que les antigues llicenciatures (5 anys) han quedat equiparades al nivell dels actuals màsters (4+1-2 anys). Això implica que poden haver-hi ofertes de treball, tant al sector públic com al privat, a les quals puguin accedir llicenciats (nivell 3 MECES), però no pas graduats (nivell 2 MECES).

4. Constreyniments en el disseny dels nous títols

a) Directrius per al disseny de graus i màsters segons el RD 43/2015

La modificació bàsica que introdueix el RD 43/2015 respecte al RD 1393/2007 és precisament la flexibilització de la durada dels graus, que passa d'estar fixada a 240 ECTS a tenir una durada d'entre 180 i 240 ECTS:

«Els plans d'estudis [de grau] han de tenir **entre 180 i 240 crèdits**, que han de contenir tota la formació teòrica i pràctica que l'estudiant hagi d'adquirir: aspectes bàsics de la branca de coneixement, matèries obligatòries o optatives, seminaris, pràctiques externes, treballs dirigits, treball de fi de grau o altres activitats formatives.»

Les propostes que facin les universitats hauran de passar per les agències d'avaluació i a l'hora de verificar i acreditar els títols es tindrà en compte que es programin "els **continguts generalistes i de formació bàsica en els plans d'estudis de títols de grau** i els **continguts**

especialitzats en els plans d'estudis de títols de màster" (Apartat 3 de l'article 3. Suplement en llengua catalana al BOE, núm. 29, Dimarts 3 de febrer de 2015, Secc. I. Pàg. 2).

Això serà un requisit ineludible en cas que la **titulació de grau tingui menys de 240 ECTS**: en aquests casos **la formació de grau s'ha de complementar amb una formació de màster** "de manera que es garanteixi que la formació del grau és generalista i els continguts del màster s'orientin cap a una especialització més gran" (Apartat 2 de l'article 12. Suplement en llengua catalana al núm. 29 Dimarts 3 de febrer de 2015 Secc. I. Pàg. 2).

En fer les seves propostes, la universitat ha de proposar l'adscripció del corresponent títol de graduat o graduada a alguna de les branques de coneixement següents: a) Arts i humanitats, b) Ciències, c) Ciències de la salut, d) Ciències socials i jurídiques, e) Enginyeria i arquitectura. Aquesta adscripció és important, perquè la formació bàsica ha d'incloure matèries de la mateixa branca de coneixement d'un llistat que es recollia ja a l'annex II del RD 1393/2007.

La resta de modificacions només estableixen crèdits mínims i màxims dels elements bàsics que ha d'integrar la formació de grau, bé sigui de 180 ECTS, bé de 240 ECTS, o d'altres durades intermèdies. Així és com queda reformulat l'article 12 que estableix les *directrius per al disseny de títols de graduat*:

	OB	Mínim/màxim	Graus de 180	Graus de 210 ²	Graus de 240
Formació Bàsica	Sí	Mínim: 25% del total de crèdits del títol 60% de la FB: matèries branca coneixement Primera meitat del pla d'estudis	Mínim: 45 ECTS Matèries annex: 27 ECTS	Mínim: 52 ECTS Matèries annex: 31 ECTS	Mínim: 60 ECTS Matèries annex: 36 ECTS
Treball de Fi de Grau	Sí	Mínim: 6 ECTS Màxim: 12'5% del total de crèdits del títol	Mínim: 6 ECTS Màxim: 22 ECTS	Mínim: 6 ECTS Màxim: 26 ECTS	Mínim: 6 ECTS Màxim: 30 ECTS
Pràctiques externes	No	Màxim: 25% del total de crèdits del títol Segona meitat del pla d'estudis	Màxim: 45 ECTS	Màxim: 52 ECTS	Màxim: 60 ECTS
Reconeixement crèdits per activitats		6 ECTS	6 ECTS	6 ECTS	6 ECTS

Font: elaboració pròpia a partir del RD 43/2015, (Apartat 3 al 7 de l'article 12. Suplement en llengua catalana al núm. 29 Dimarts 3 de febrer de 2015 Secc. I. Pàgs. 2-3.

L'única modificació que es fa relativa als estudis de màster (apartat 1, article 15) només reforça aquesta concepció de la formació de màster com a especialització:

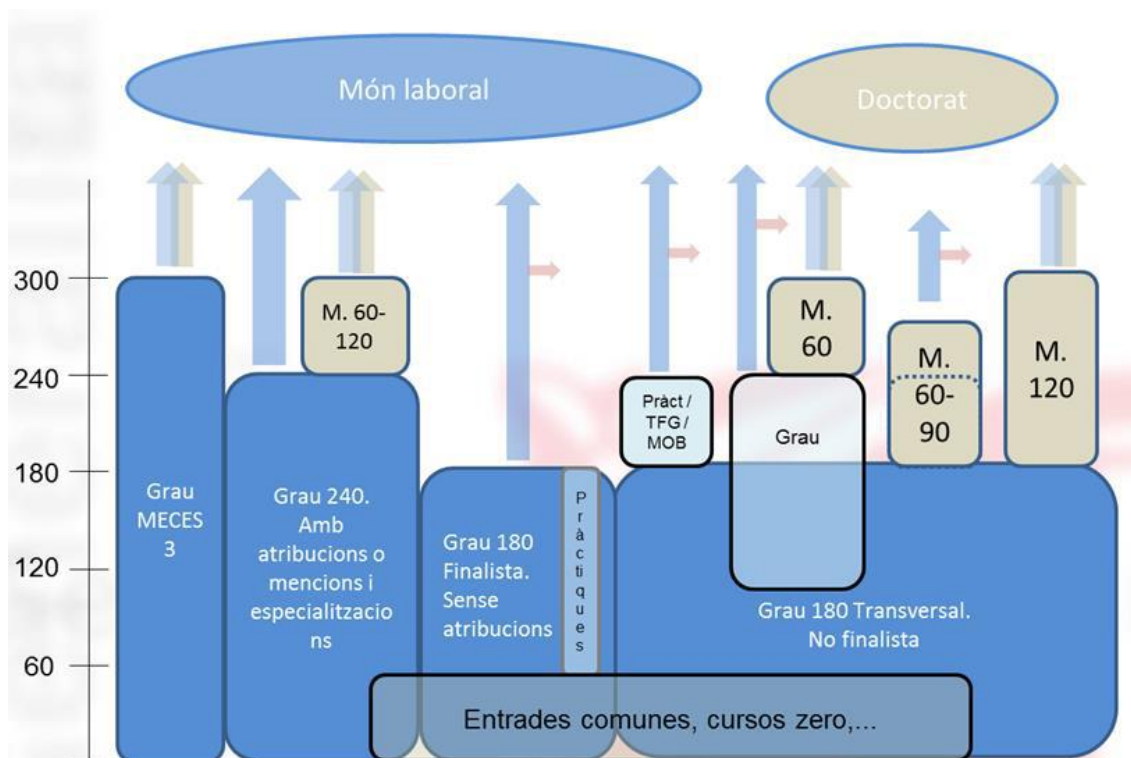
² Com es veurà en el següent apartat, la DGU no contempla graus d'aquesta durada (ni de cap altra durada intermèdia) al sistema universitari català: només planteja graus de 180 ECTS o de 240 ECTS.

«Els plans d'estudis conduents a l'obtenció del títol de màster universitari han de ser elaborats per les universitats, verificats d'acord amb el que estableix el present Reial decret i, en la seva elaboració, les universitats han de fer **prevaler l'especialització** dels estudiants.»

b) Plantejament de la DGU: horitzó 2020

La posició de la Direcció General d'Universitats és que en l'horitzó del 2020 hi hagi al sistema universitari català una coexistència de graus de 180 i graus de 240 ECTS, juntament amb màsters de 60, 90 i 120 ECTS. A la reunió de la Comissió de Programació i Ordenació Acadèmica (CPOA) del proppassat 2/6/2016, la DGU va presentar el seu Horitzó 2020 i els criteris de programació per al curs 2017-2018.

Pel que fa a l'estructura dels estudis, la DGU planteja que "l'oferta d'estudis universitaris a Catalunya ha de ser necessàriament oberta i diversa, permetent la convivència de graus de 180 ECTS i de 240 ECTS i de màsters d'entre 60 i 120 ECTS, potenciant l'autonomia de cada universitat sobre la base d'uns criteris generals compartits" (Document de treball: *Criteris per a la programació d'estudis universitaris oficials, Horitzó 2020 i curs 2017/2018*, versió 1/06/2016, pp. 5-6).

Els criteris per determinar la durada dels estudis han de ser, segons la DGU, estrictament acadèmics i la formació de grau, tant en una estructura de 180 ECTS com en una de 240 ECTS, ha de permetre assolir nivells de formació i competències equiparables en la formació disciplinària. La major durada d'una oferta es pot derivar d'uns majors nivells d'optativitat, d'especialització, de pràctiques externes, de mobilitat internacional o d'aprofundiment en el treball de fi de grau.

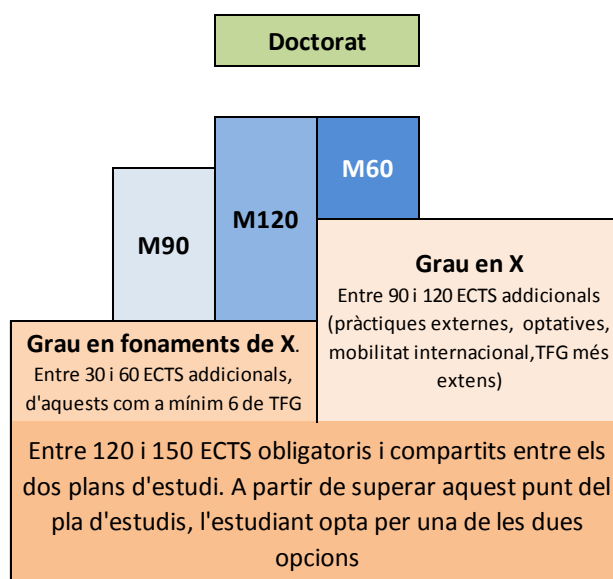
Entre les previsions de la DGU, per tant, es contempla la possibilitat que es programin al sistema universitari català graus de totes dues durades: "es contempla, doncs, la possibilitat de crear graus emergents, de 180 o 240 crèdits, en el marc de la planificació estratègica de cada

centre o universitat” (p. 6). Ara bé, a curt termini no es considera la possibilitat de mantenir les mateixes denominacions en cas que es transformin els graus actuals de 240 a 180 ECTS; només s’aprovaran graus emergents amb denominacions noves (no existents en el sistema universitari català).

La DGU planteja, a més, la possibilitat que coexisteixin en el nostre sistema universitari l’oferta actual de grau de 240 ECTS i una oferta complementària del mateix grau estructurada en 180 ECTS. Aquesta oferta de grau complementària hauria de complir els següents requisits:

- permetre als estudiants un únic accés des de la preinscripció universitària;
- establir una denominació de les titulacions que permeti diferenciar en forma adequada les dues vies (mantenint la denominació actual per a graus de 240 crèdits i incorporant la denominació “Grau en fonaments de” per distingir la nova oferta de 180 crèdits);
- compartir entre 120 i 150 crèdits ECTS d’assignatures entre ambdues titulacions;
- gestionar de forma coordinada les modificacions que es puguin incorporar al llarg del temps en els plans d’estudis.

Esquemàticament:

5. Proposta eixos de debat

L'equip de govern és molt conscient de fins a quin punt la qüestió de les taxes és prioritària a l'hora de definir l'arquitectura de titulacions i l'oferta formativa de la nostra universitat. De fet, la UAB, a través de la seva actual rectora, Marga Arboix, ha estat la principal impulsora de la reivindicació de l'homogeneïtzació de taxes de màster i grau i la baixada general dels preus públics universitaris. Aquesta reivindicació ha cristal·litzat a la *Declaració dels/de la rector/a i presidents/es dels Consells Socials en matèria de política universitària* que va presentar l'ACUP el propassat 27/10/2016. Pel que fa al finançament de les universitats, els declarants proposen:

que el pressupost de la Generalitat per a l'any 2017 contempli un increment de 100 milions d'euros en la partida per a les universitats, la qual cosa permetria, en primer lloc, reduir un 10% les taxes i reduir el preu dels màsters fins igualar-lo al de grau i, en segon lloc, faria possible un increment d'un 10% de la subvenció per millorar la formació, la recerca i la transferència de coneixements de les universitats.

D'aquesta manera, s'han obert vies de treball en aquest sentit i l'acord de les universitats públiques és unànime. La discussió que proposem no pot centrar-se exclusivament en aquest tema; ha de prendre en consideració totes les informacions que s'han proporcionat en aquest document i que actuen com a condicionants en el disseny de la nostra oferta formativa.

Aquests són els **eixos de debat** que proposem:

1. **Accés:** una porta o diverses portes. El requisit que el 60% de les matèries de Formació Bàsica (25% del total de crèdits del títol) pertanyin a matèries de la mateixa branca de coneixement planteja la possibilitat d'establir una part de l'estructura del pla d'estudis comuna a diversos títols.
 - Es poden establir entrades comunes, cursos comuns a diferents graus? Pros i contres.
 - Es pot optar per l'estructura de grau complementari plantejada per la DGU (120 ECTS comuns a un grau de 180 i un grau de 240 ECTS)? Pros i contres.

2. **Interrelació entre els estudis [estudis disciplinars/ estudis interdisciplinars].** Atès que les facultats i escoles són seu d'una oferta de graus i de màsters que en la majoria dels casos pertanyen a la mateixa branca de coneixement o a branques de coneixement afins, poden plantejar-se diferents formes d'interrelació entre els diversos plans d'estudis del mateix centre docent (o de diferents centres).
 - Ha d'haver-hi una formació bàsica transversal als títols d'una mateixa branca?
 - L'oferta de graus ha de ser disciplinar o interdisciplinar? Es pot fer una oferta de graus disciplinars combinats amb graus interdisciplinars? Convé?
 - L'oferta de màster ha de ser disciplinar o interdisciplinar? Es pot fer una oferta de màsters disciplinars combinats amb màsters interdisciplinars? Convé?
 - Es poden adaptar les dobles titulacions a una estructura de 180 ECTS?
 - Es poden plantejar noves ofertes de dobles o triples titulacions?

3. **Internacionalització [mobilitat].** S'ha de valorar, d'una banda, quina és la durada habitual dels màsters i graus del nostre àmbit i, d'altra banda, amb quins països concrets tenim establerts convenis de mobilitat (*in/out*) i/o amb quins països ens interessaria tenir-ne.
 - Quina és la convergència que ens interessa? Mobilitat in / out.
 - És possible mantenir la mobilitat en els graus de 180 ECTS?
 - Es pot plantejar aquesta mobilitat al màster? Millores de la mobilitat al màster de 120 ECTS.

4. Ocupabilitat [estudis generalistes/estudis especialitzats]. S'ha de tenir en compte que, tal com ha quedat establert el MECES, aquest és el principal argument en favor dels graus de 180 ECTS. El RD 43/2015 estipula que l'oferta de graus de 180 ECTS, de continguts generalistes i de formació bàsica, s'ha de complementar amb màsters de 120 ECTS que garanteixin l'especialització.

- Té sentit plantejar l'oferta d'un grau de 180 ECTS (generalista segons el RD) amb un màster de 120 ECTS (especialitzat) al nostre àmbit?
- Com es garantiria l'ocupabilitat dels egresats en una oferta d'aquestes característiques?
- Es programarien pràctiques externes al grau? Al màster? A tots dos cicles?